

**DE PERMANENTE VERTEGENWOORDIGING
VAN DE BONDSREPUBLIC DUITSLAND
BIJ DE EUROPESE UNIE**

Ambassadeur Dr. Wilhelm Schönfelder

B-1040 Brussel, 11 juli 2006

8-14, Rue J. de Lalaing

Tel.: 0032-2-787 1001/1002

Fax: 0032-2-787 1491

Aan de
Voorzitter van de Commissie verzoekschriften
van het Europees Parlement
De heer Marcin Libicki, lid van het Europees Parlement
Rue Wiertz
B-1047 Brussel

Verzoekschrift nr. 38/2006 van Wojciech Pomorski
Uw verzoek om commentaar

Geacht parlementslid,

U heeft de Permanente Vertegenwoordiging van de Bondsrepubliek Duitsland het bovenvermelde verzoekschrift van Wojciech Pomorski doen toekomen en mij verzocht dit verzoekschrift door te zenden aan de bevoegde instanties in Duitsland.

Ik heb graag aan uw verzoek voldaan en kan u heden mededelen dat het verantwoordelijke Ministerie van Familie, Senioren, Vrouwen en Jeugd als volgt heeft gereageerd op het verzoekschrift.

„Inleidende opmerking

In het bovenvermelde verzoekschrift acht de verzoeker de handelswijze van Duitse instanties, in het bijzonder van de Duitse Bureaus Jeugdzorg in strijd met het EU-Gemeenschapsrecht en de internationale rechten van de mens. Op basis van zijn ervaringen met het Bureau Jeugdzorg in Hamburg veronderstelt hij dat Bureaus Jeugdzorg in de gehele Bondsrepubliek discriminerende procedures hanteren jegens buitenlandse staatsburgers dan wel Duitse staatsburgers met een buitenlandse nationaliteit.

Zijn concrete verwijt richt zich tegen de voorwaarde van een Bureau Jeugdzorg inhoudende dat hij in het kader van een zogeheten begeleide omgang (art. 1684 Bürgerliches Gesetzbuch; hierna: BGB) uitsluitend in het Duits met zijn kinderen mag praten. De verzoeker veronderstelt dat dit een gebruikelijke gang van zaken is en door alle Bureaus Jeugdzorg wordt toegepast die

Externe Vertaling

LT\647024NL.doc

PE 382.576

dergelijke regelingen uitvaardigen, zonder dat er een objectieve aanleiding voor toepassing van de maatregel bestaat.

Totstandkoming en raamvoorwaarden van begeleide omgang

De begeleide omgang van een kind met een persoon die over een omgangsrecht beschikt kan stoelen op een afspraak van laatstgenoemde persoon en de verzorgende ouder of door de rechter worden opgelegd. Dit laatste gebeurt echter alleen wanneer dit noodzakelijk is voor het welzijn van het kind (art. 1684, lid 4, blz. 1 BGB; vonnis van het Oberlandesgericht BB (Bundesblatt) – 8.8.2001 - FamRZ (Zeitschrift für das gesamte Familienrecht) 2002, 414). Een ontzegging of beperking van het omgangsrecht voor langere duur is alleen mogelijk indien het welzijn van het kind in gevaar dreigt te komen (art. 1684, lid 4, blz. 2 BGB).

Als de familierechter een van de ouders begeleide omgang met zijn/haar kind oplegt, moet er voor deze begeleide omgang een vrijwillige derde (natuurlijke) persoon beschikbaar zijn (*Finger*, in: MünchKommBGB (Münchener Kommentar zum BGB), 4e druk 2002, art 1684, Rn. 55; *Struck*, in: Wiesner, Sozialgesetzbuch (hierna: SGB) VIII, 3e druk 2006, art 18, Rn. 33). Reeds tijdens de gerechtelijke procedure over de vaststelling van een omgangsregeling kan een dergelijke persoon worden aangewezen. Hiervoor komt in de eerste plaats een persoon in aanmerking die het vertrouwen van beide ouders geniet (*Willutzki*, in: Klinkhammer/Klotmann/Prinz, Handbuch Begleiteter Umgang, 2004, blz. 45). Aangezien een dergelijke persoon met name in dit soort moeilijke conflictsituaties van de ouders vaak niet (meer) beschikbaar is, wordt gewoonlijk het Bureau Jeugdzorg ingeschakeld voor de begeleide omgang. Deze stelt op zijn beurt een vakkundige persoon ter beschikking.

De rechtbank kan het Bureau Jeugdzorg echter niet verplichten mee te werken aan een begeleide omgangsregeling, maar velt uitsluitend een oordeel over de vraag of een dergelijke regeling in het betreffende geval een adequate maatregel is (*Münder e.a.*, FK(Frankfurter Kommentar zum)-SGB VIII, 5e druk 2006, art. 18, Rn. 35; *Willutzki*, blz. 45 e.v.). Een rechtsplicht tot hulpverlening door een Bureau Jeugdzorg bij de uitvoering van gerechtelijke omgangsregelingen in daarvoor geschikte gevallen vloeit voort uit art. 18, lid 3 blz. 4 SGB VIII (*Struck*, art. 18 Rn. 32). Deze plicht houdt in dat het bevoegde Bureau Jeugdzorg op basis van objectieve criteria dient vast te stellen of het betreffende geval geschikt is voor een begeleide omgangsregeling (*Münderu.a.*, art. 18, Rn. 35; *Struck*, art. 18, Rn. 32). Mocht het Bureau Jeugdzorg tot de conclusie komen dat het betreffende geval hiervoor niet geschikt is, omdat hij naar zijn mening het welzijn van het kind niet kan beschermen tijdens het contact in het kader van de omgangsregeling, dan kan hij van medewerking afzien (*Willutzki*, blz. 45).

a. *Doel van de begeleide omgang*

Doel van de begeleide omgang is om met medewerking van alle betrokken personen te komen tot een onbegeleide omgangsregeling (*Münder e.a.*, art. 18, Rn. 39), ofwel te bereiken dat de begeleide omgang overbodig wordt. Eerste vereiste hiervoor is dat de onbegeleide omgang geen gevaar vormt voor het welzijn van het kind. Tegen deze achtergrond streeft de begeleide omgang een ander doel na dan de uitoefening van het ouderlijke omgangsrecht overeenkomstig art. 1684, lid 1 BGB. Het recht op (onbegeleide) omgang van het kind met zijn ouder die over een omgangsrecht beschikt, dient de mogelijkheid te bieden om de emotionele relatie tussen beide personen te onderhouden, wat ook het recht op omgang van de ouder met omgangsrecht met zijn of haar kind impliceert. Bij de begeleide omgang daarentegen gaat het in de eerste plaats om de bescherming van het kind tegen gevaren voor zijn welzijn, zonder dat het kind en de ouder met omgangsrecht de mogelijkheid verliezen om hun relatie te onderhouden. Als maatregel in het belang van het kind kan en mag de begeleide omgang slechts een doelgericht hulpinstrument van korte duur en tijdelijke aard zijn (en geen duurzame regeling) (*Münder e.a.*, art. 18, Rn. 32, 39).

Normaal gesproken dienen zes begeleide omgangscontacten in een tijdsbestek van ten hoogste zes maanden voldoende te zijn om te kunnen komen tot een gezamenlijk gedragen ongebeleide omgangsregeling. Een langdurige begeleide omgang is zinvol noch realiseerbaar en evenmin door de wetgever beoogd (*Münder e.a.*, art. 18, Rn. 32, 39).

b. Invulling van de begeleide omgang

Naast de voorwaarden die de rechtbank ten aanzien van de concrete invulling van de begeleide omgang kan opleggen (*Finger*, art. 1684, Rn. 19 e.v.), is ook de aanpak van het Bureau Jeugdzorg of een andere bevoegde instantie beslissend (*Münder e.a.*, art. 18, Rn. 38). Ook hierbij dient het beginsel van evenredigheid tussen middel en doel in acht te worden genomen. Dat wil zeggen dat maatregelen die concreet betrekking hebben op de uitvoering van de omgangsregeling, alleen toelaatbaar zijn mits ze tot doel hebben het welzijn van het desbetreffende kind te beschermen en mits ze geschikt en vereist zijn om dit doel te bereiken. Deze maatregelen dienen te worden genomen met inachtneming van de omstandigheden van het concrete geval. Indien regelingen die het welzijn van het kind dienen te beschermen niet worden nageleefd, dan kan de begeleide omgang worden afgewezen.

c. Taalregeling voor de begeleide omgang

Het is mogelijk dat een niet-Duitstalige ouder met omgangsrecht tijdens de omgangscontacten met zijn of haar kind in de moedertaal wil of moet praten. In dergelijke gevallen is het gebruikelijk dat deze kwestie reeds in de gerechtelijke procedure aan de orde komt en dat hiermee vervolgens rekening wordt gehouden bij de benoeming van de omgangsbegeleider. Dit is normaal gesproken het geval wanneer de ouder met omgangsrecht de Duitse taal niet beheerst. Indien noch door de rechter, noch door de ouders een regeling werd getroffen omtrent de taal, dan kan dit alsnog worden gedaan door het Bureau Jeugdzorg.

Bij de beslissing omtrent de taal door de rechtbank of het Bureau Jeugdzorg dient het welzijn van het kind centraal te staan. Hierbij dient rekening te worden gehouden met het feit dat het gebruik van de moedertaal door de ouder met omgangsrecht een culturele verrijking vormt voor het kind en ook uit emotioneel oogpunt van groot belang is. Het kan in het kader van een begeleide omgangsregeling echter absoluut noodzakelijk blijken dat de omgangsbegeleider het gesprek tussen kind en ouder met omgangsrecht kan verstaan. Dit is met name dan het geval indien gevreesd mag worden dat het kind verbaal onder druk zal worden gezet of op andere wijze negatief zal worden beïnvloed. Dit is bijvoorbeeld denkbaar in situaties waarin de begeleide omgang wordt opgelegd vanwege een mogelijke ontvoering van het kind en gevreesd mag worden dat afspraken zullen worden gemaakt ter voorbereiding van een dergelijke ontvoering.

Als het op basis van de hierboven vermelde criteria vereist is dat de omgangsbegeleider het gesprek tussen het kind en de ouder met omgangsrecht kan verstaan, dient te worden nagegaan of er een geschikte persoon met voldoende kennis van de betreffende taal tot medewerking bereid is bij de begeleide omgang. In dit verband dient in acht te worden genomen dat de rechthebbende op ondersteuning door de Jeugdzorg het recht heeft om zijn of haar voorkeur te uiten en zelf een keuze te maken (art. 5 SGB VIII). Aan de wens van de rechthebbende dient te worden voldaan, voor zover hierdoor geen onevenredige meerkosten ontstaan. Indien het Bureau Jeugdzorg een derde persoon met de vereiste kennis van de betreffende taal moet inschakelen, omdat hij zelf niet beschikt over een dergelijke kracht, dan kunnen ook aanzienlijke kosten soms nog evenredig zijn. Als er geen persoon met kennis van de betreffende taal beschikbaar is, lijkt de regeling inhoudende dat alleen gebruik mag worden gemaakt van de Duitse taal, principieel toelaatbaar. Dit middel is altijd nog minder drastisch dan een volledige ontzegging van de (begeleide) omgang vanwege het mogelijke gevaar voor het welzijn van het kind.

d. Rechtsmiddelen

Indien het Bureau Jeugdzorg de omgangsbegeleiding afwijst of indien het de omgangsbegeleiding niet overeenkomstig de door de rechtbank opgelegde regeling uitvoert, kan de ouder met omgangsrecht een administratieve procedure beginnen tegen de beslissing van het Bureau Jeugdzorg, aangezien deze ouder een wettelijk recht heeft op begeleide omgang overeenkomstig het SGB VIII (*Willutzki*, blz. 46). In uiterst urgente gevallen komt hiervoor ook een kortgedingprocedure in aanmerking.”

Hoogachtend,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ulrich J. J. J.', written in a cursive style.